

EKSPORT FRA NORDLAND I 2017

VIKTIGSTE EKSPORTMARKEDER OG BETYDNING FOR SYSSELSETTING

Menon-notat 101-14/2018

Av Jonas Erraia, Anders Helseth og Sveinung Fjose

Nordland er et av fylkene i Norge som eksporterer mest. Total eksport utenom olje og gass fra Nordland var i 2017 på om lag 42 milliarder kroner.

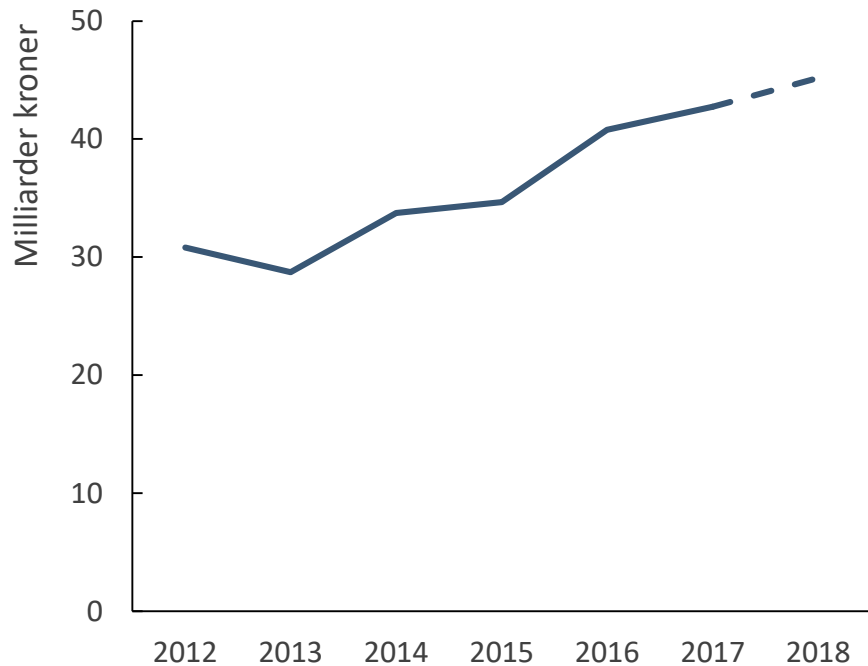
I motsetning til en rekke norske fylker, opplevde ikke Nordland en nedgang i eksporten i etterkant av oljeprisfallet i 2014. Basert på utvikling i eksport hittil i 2018, anslår vi at eksporten i 2018 vil overstige 45 milliarder kroner.

Menons beregninger viser at eksporten fra Nordland la grunnlag for om lag 27 000 arbeidsplasser i Norge i 2017.

Eksporten i Nordland er konsentrert om kraftbasert industri, som inkluderer prosessindustrien. Eksporten fra denne næringen var på i underkant av 20 milliarder kroner i 2017. Nordland har i tillegg betydelig eksport fra havbruksnæringen, som eksporterte for over 14 milliarder kroner.

Figur 1: Nordland. Eksportutvikling. 2012 til 2018.

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

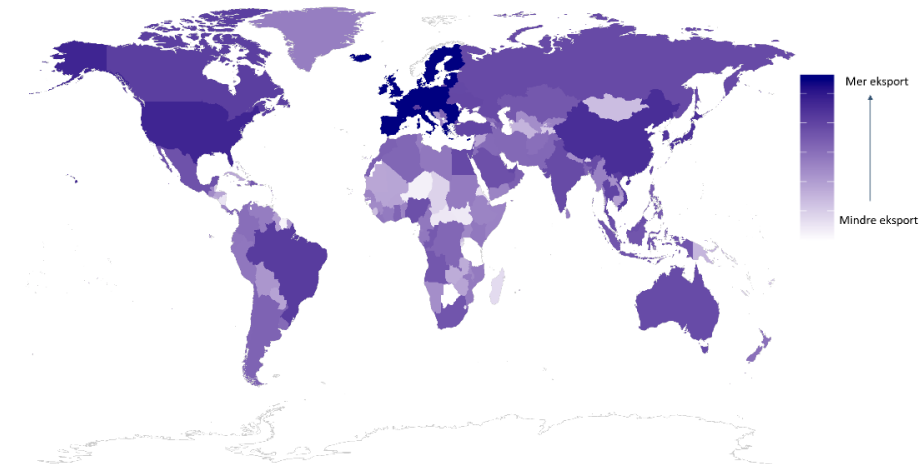

Om lag 70 prosent av total eksport fra Nordland i 2017 gikk til EU/EØS-området. 8 prosent av Nordlands eksport gikk til Storbritannia. Figuren viser eksporten fra Nordland fordelt på EU/EØS og andre land i verden.

Alle kommunene i Nordland eksporterer. Målt i total eksport, har Vefsn særlig stor eksport. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i blant annet Sørfold, Øksnes og Lurøy.

Figur 2: Verdenskart over eksport fra Nordland i 2017

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

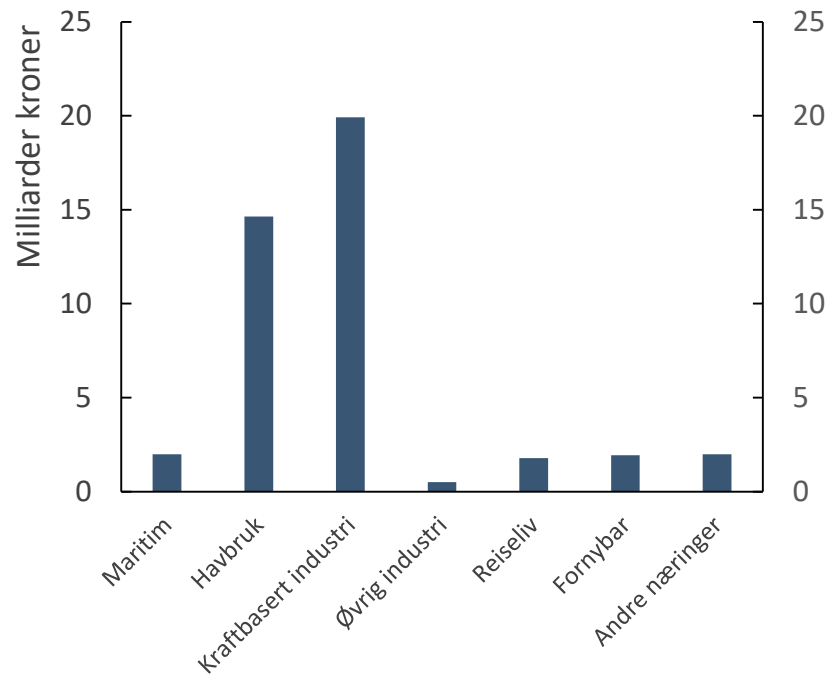

Eksport fordelt på næringer og land

Eksporten i Nordland er konsentrert om kraftbasert industri, som inkluderer prosessindustrien. Eksporten fra denne næringen var på nær 20 milliarder kroner i 2017. Ved siden av kraftbasert industri har Nordland også betydelig eksport fra havbruk som eksporterte for nesten 15 milliarder kroner.

Metode for måling og beregning av næringsfordelt eksport er vist i vedlegg 1 til rapport om eksport på nasjonalt nivå, «Fylkes- og kommunefordelt eksport i 2017. Betydning for sysselsetting».

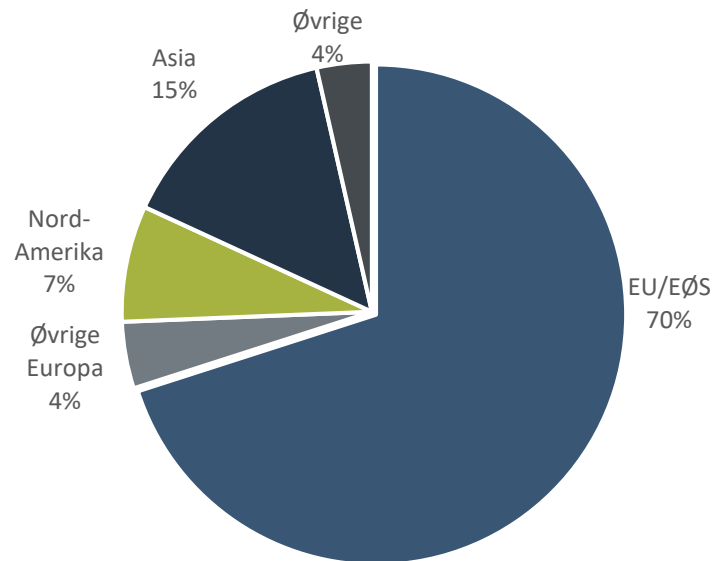
Figur 3: Næringsfordelt eksport fra Nordland i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksporten fra Nordland var i 2017 konsentrert om EU/EØS. 70 prosent av eksporten fra Nordland gikk i 2017 til det europeiske indre marked, hvorav 8 prosentpoeng var rettet mot Storbritannia.

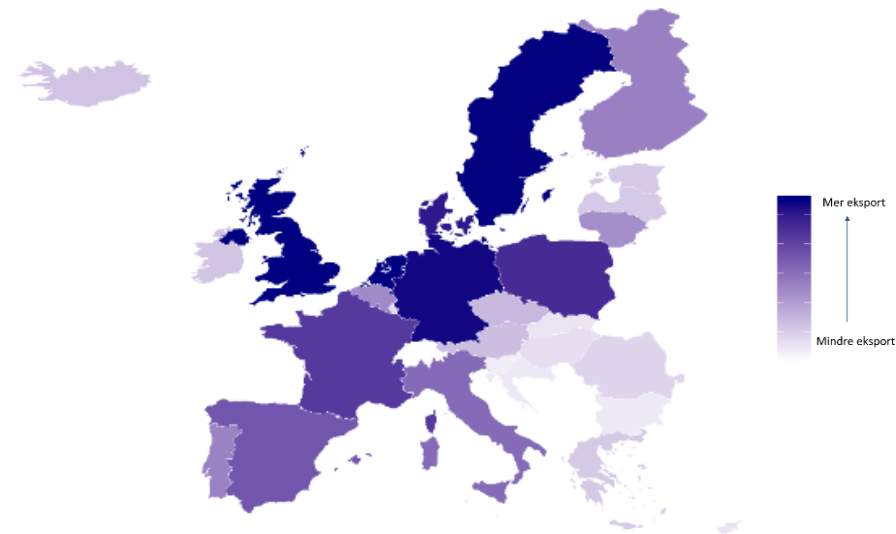
Som det går frem av figuren, er det også vesentlig eksport til Nord-Amerika og Asia, men sammenlignet med eksporten til EU/EØS er eksporten til disse markedene betydelig mindre.

Figur 4: Eksport i Nordland fordelt på viktigste geografiske eksportmarkeder i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Tabellen viser eksporten fra Nordland fordelt på land i det europeiske indre marked. Som det går frem av tabellen og kartet, var det særlig fra Nederland, Tyskland og Sverige at Nordland hadde eksportinntekter i 2017.

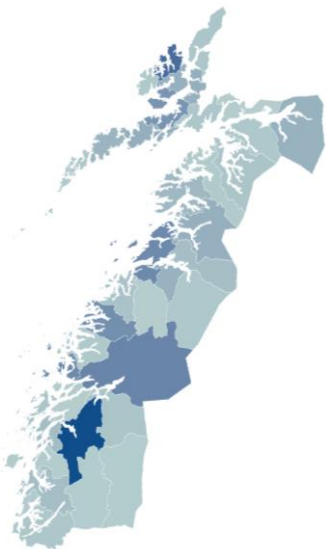
Figur 5: Eksport fra Nordland til det indre marked fordelt på viktigste eksportland. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Land								
Eksport i mrd. kroner	3,5	3,7	4,0	4,3	2,7	1,9	2,5	7,4

Alle kommunene i Nordland eksporterer

Figur 6: Total eksport i Nordland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

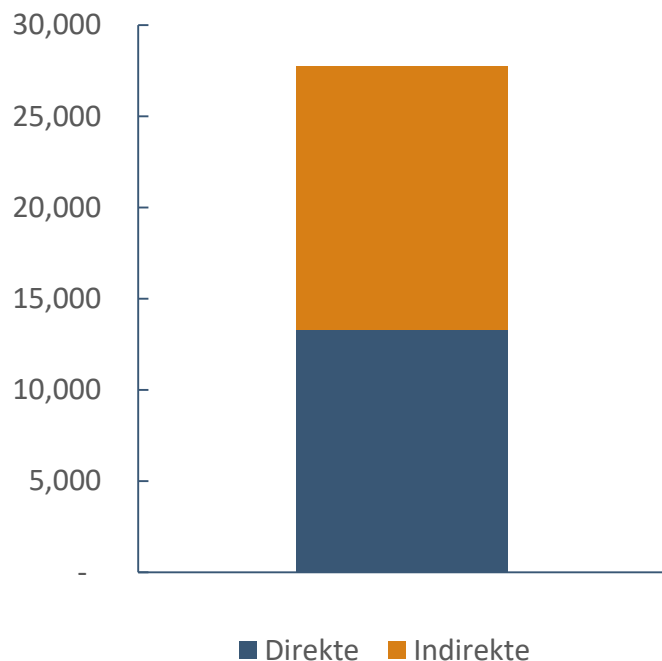

Figur 7: Eksport per sysselsatt i Nordland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

Figuren til venstre viser eksport fordelt på de ulike kommunene i Nordland. Som det går frem av figuren, er eksporten særlig stor fra Vefsn. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i bl.a. Sørfold, Øksnes og Lurøy.

Figur 8: Totale sysselsettingsvirkninger av eksport i Nordland i 2017. Kilde: Menon Economics 2018

Aktivitet i næringslivet legger grunnlag for velferd og sysselsetting. Når bedrifter produserer varer og tjenester for eksport, kjøper de varer og tjenester fra andre bedrifter. Eksporten legger derfor grunnlag for sysselsetting ikke bare i eksportbedriftene, men også i leverandørbedriftene til eksportbedriftene.

Figuren viser sysselsettingsvirkninger av eksporten fra Nordland i 2017. Beregningene er gjort i ITEM, som er Menons ringvirkningsmodell. Eksporten fra Nordland legger grunnlag for nær 27 000 arbeidsplasser. Om lag halvparten er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører. De indirekte virkninger gjennom leverandører og deres underleverandører fordeler seg på Nordland og andre norske fylker.

I tillegg til sysselsetting i næringslivet, legger eksporten fra Nordland også grunnlag for sysselsetting i offentlig sektor gjennom at de betaler skatter og avgifter. Denne effekten er ikke beregnet.

Norsk næringsliv er omstillingsdyktig. Omstillingen i norsk næringsliv i etterkant av oljeprisfallet i 2014 er en tydelig illustrasjon på dette. Om eksporten skulle falle vil ikke sysselsettingen falle lineært med eksporten. Som følge av omstillingsevne vil reduksjon i et geografisk eller tematisk marked medføre at bedriftene vrir seg mot andre geografiske og tematiske markeder.

Videre vil bedriftene også ønske å beholde ansatte i omstillingsperioder. Ved behov for omstilling reduseres derfor overskuddet i bedriftene før antallet ansatte reduseres.

Sist men ikke minst, er det ikke gitt at en økning i eksporten nødvendigvis medfører en økning i sysselsettingen. Når oppdragsmengden øker, løses dette ofte ved at man utnytter maskiner til det maksimale, samtidig som man søker å øke effektiviteten i arbeidsprosessene. Deler av eksportinntekten slår da ut i økt lønn snarere enn økt antall arbeidsplasser. Vi sier derfor at eksporten legger grunnlag for sysselsetting – den skaper den ikke.

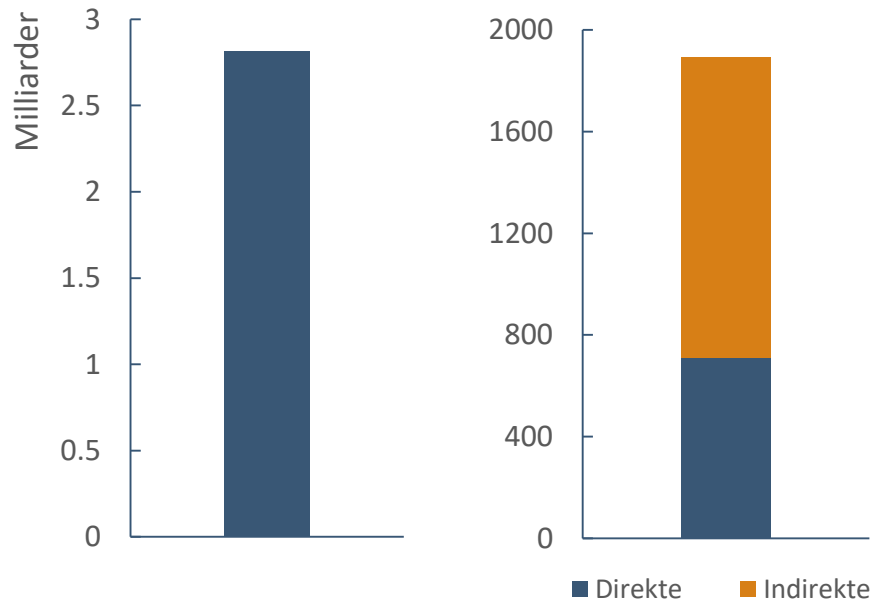
Ringvirkningsanalyser vil alltid være beheftet med usikkerhet. Sysselsettingseffektene er beregnet med bakgrunn i forholdet mellom omsetning og sysselsetting i en gjennomsnittlig bedrift, og hvor store innkjøp de i gjennomsnitt gjør fra sine underleverandører. Vi vet imidlertid at det er betydelige forskjeller i hvordan bedrifter er organisert og hvor mye de kjøper fra leverandører.

Denne usikkerhet vil især være relevant når vi beregner effekter på kommunenivå. Bakgrunnen for dette er at det kan være betydelig forskjell på hvordan bedriftene i den enkelte kommune er organisert og gjennomfører sine innkjøp og det nasjonale gjennomsnittet, som ligger til grunn for beregningene for kommunen.

Eksempler på kommunale ringvirkningsanalyser

Figur 9: Total eksport fra Lurøy i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Lurøy kommune

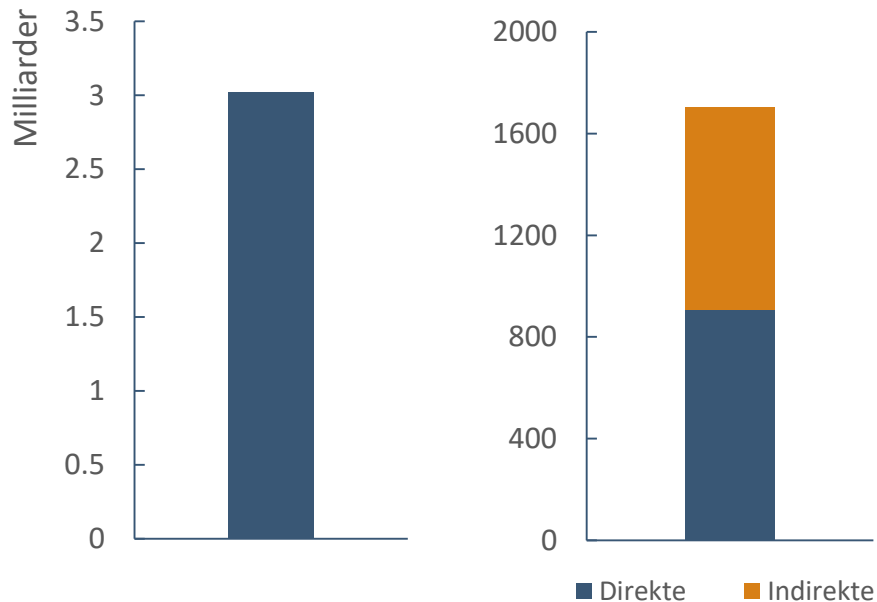

Eksporten fra Lurøy er ifølge Menons beregninger på om lag 2,8 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for nær 1 800 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag 700 av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

Figur 10: Total eksport fra Rana i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Rana kommune

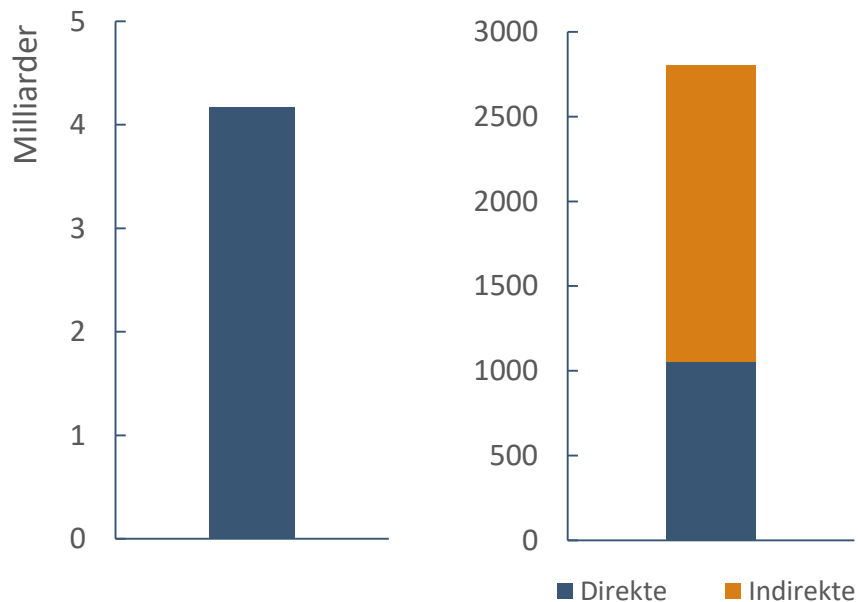

Eksporten fra Rana er ifølge Menons beregninger og måling på om lag 3 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for over 1 600 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag halvparten av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

Figur 11: Total eksport fra Øksnes i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Øksnes kommune

Eksporten fra Øksnes er ifølge Menons beregninger og måling på om lag 4 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for nær 2 700 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag 1 000 av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.